

نقاشی

- یادها و خاطره‌ها/ مهندس عبدالحمید اشراق
- نگاهی به نمایشگاه نقاشی زیبا پرهام

یادها و خاطره‌ها (۱)

عبدالحمید اشراق

ویکتور وازارلی VICTOR - VASARELY

پدر آپ آرت، و یکی از برجسته‌ترین هنرمندان قرن

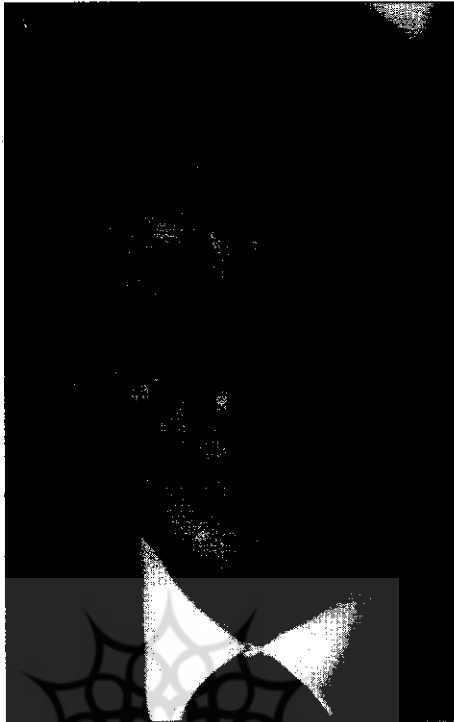
۲۳۸

من کارهای ویکتور وازارلی نقاش، نویسنده صاحب نام فرانسوی مجارستانی الاصل را دیده بودم و وصف ابتکاراتش را شنیده بودم. در ملاقاتی که با او در کارگاهش در جنوب فرانسه داشتم او را بهتر از آنچه شنیده بودم دیدم در آنوقت او حدود ۷۰ سال داشت ولی خیلی جوانتر مانده بود شوخ طبع بود، دانشی عمیق در مسائل هنری داشت و دارای ذهنی مملو از ذخیره‌های علمی.

از هنرهای ایران بی‌خبر نبود بخصوص هنرهای ادوار دور.

می‌گفت من طب را شروع کردم ولی پس از چند سال دیدم بدردم نمی‌خورد و عشق من به هنر است بعد به رشته هنری رو آوردم و در آکادمی بوداپست آنرا ادامه دادم پس از مدتی در سن ۲۲ سالگی خودم را به پاریس رساندم و محیطم را عوض کردم در اینجا سعی کردم با بزرگان هنر در تماس باشم. سعی من در بوجود آوردن یک مکتب نوگرایی بود خیلی کوشیدم تا به آن برسم. او معتقد بود که سطوح افقی گوئی برجسته می‌شوند و آنچه در حالت عمودی است میتواند پویا بنظر برسد.

او فعالیتش را صرف بوجود آوردن هنر متحرک و جنبشی کرد این کار یکی از تازه‌ترین روش‌های نقاشی بود که قبلاً کسی فکرش را نکرده بود و او توانست با استفاده از خطای بصری کارهایی را انجام دهد.

وازارلی می‌گفت: کشف این مکتب در مراحل مختلف بود و پیدا شد. او می‌گفت ابتدا فکر متمرکز برای برداشتن مرز بین نقاشی و مجسمه‌سازی و پس از آن بکار گرفتن مواد جدید و صنعت نوین در حالت‌هایی بدیع و نوین برای مصارف مختلف زندگی روزمره بود. زمانیکه این بحث را میکرد با هم در اطاقش نشسته بودیم و مثل سایر نقاشان اطاقش مملو از رنگها و قلم موها و وسائل نقاشی بود اطاق پنجره‌ای به کارگاه داشت او گه گاهی بلند میشد و به کارگاه نگاه میکرد، در کارگاه که باید بگویم مثل یک گاراژ بزرگ تعمیرات اتومبیل بود با سقفی بلند و از جراثقال گرفته تا وسائل بزرگ حمل و نقل اشیاء سنگین در آن دیده میشدند، تعدادی مشغول کار بودند کارگران متخصصی بودند که تحت نظر او آموزش دیده بودند و هنرمندان جوانی نیز با او همکاری میکردند. در روی میز او عکس و نقشه نرده دانشگاه مون پلیه Mont Pellier را دیدم که نرده‌ای برای ورودی دانشگاه به ارتفاع متجاوز از یک متر و طول چند متری بود طرح و اجرا کرده بود. این نرده با میله‌های فلز عمودی درست شده بود و بدون اضافه نمودن چیزی به میله‌ها با خود آنها حرکاتی بصورت نیم دایره و قوس و حرکات دیگر دیده می‌شد که در موقع نگاه کردن به میله بیننده حالت عمق و برجستگی و حرکت را در آن رؤیت میکرد یعنی او توانسته بود به خطای بصری برسد. در این کارش نور وظیفه‌ای نداشت ولی در کارهای دیگر نور یکی از ارکان اِلمانهای کارش بود. او در دو گانگی و پیچیدگی دس‌ها معتقد بود و برای رسیدن به این

● ویکتور و ازارلی و مهندس عبدالحمید اشراق

پیچیدگیها از اصول هندسی استفاده میکرد. از این طریق توانست حالت دید تماشاچی را عوض کند و با آفرینش هنر جنبشی موج بینندگان را بسوی مکتب خود کشید و این را آپ آرت نامید
op. (optical) art.

اوج این مکتب در سالهای ۱۹۶۲ تا ۱۹۶۷ بوده که ابتدا در نیویورک سر و صدا کرد و پس از آن به ترتیب پاریس - آمستردام و لندن و سایر پایتختها اثرات او را به تماشا گذاردند. این یک مکتب زودگذر نبود و هنوز هم به قوت خود پا برجاست.

از اینرو وازارلی را پدر پوپ آرت نامیدند و او را یکی از برجستهترین هنرمندان قرن گذشته به حساب آوردند.

اولین کارهای ابتکاریش ابتدا در آگهیهای تجارتي دیده شد که در آن در نقاشی از روش هندسی الهام گرفت مثل کاندیسکی - براک و پیکاسو. او دایره و مربع را با هم ترکیب میکرد در صورتیکه ایندو با هم کم مانوس هستند چون یکی گرد و دیگری مربع است و آنها را با آشتی دادن، ترکیب قشنگی از ایندو بوجود میآورد و با هم مانوس میکرد. برای هر رنگی وظیفه‌ای تعیین کرد و رنگها را استاندارد کرد و یک زبان برای رنگها با شرائطی خاص و مکانی خاص قائل شد.

او عکاسی را هم در کارهای خود دخالت داد یعنی با عکاسی کارهایش را بزرگ و کوچک

می‌کرد و هر فرمی که می‌خواست از طریق عکاسی به آنها می‌داد و اسم آنها را (فتوگرافیسیم) نامید و چند نمایشگاه در پاریس از این اثرات خود نیز گذارد. دوره‌های کارش را به پنج دوره مختلف می‌توان تقسیم کرد که هر کدام دارای ابتکاراتی بود و بحثی جالب دارد. به او می‌گفتند که با تکنیک چشم سومی در بیننده ایجاد کرد و بیننده را در یک افق مافوق دید یک تصویر می‌برد. او به یک اثر سه بعدی توفیق یافت که تا آن زمان از دیدگاهها پنهان بود. وازارلی در سن ۹۱ سالگی دنیای هنر را ترک گفت.

منتشر شد:

- ۱- آفتاب به سینه‌ام سنجاق می‌شود/ عفت کیمیایی/ نشر ثالث
- ۲- اردستان‌نامه (جلد ۱ و ۲)/ محمد گلبن/ انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۳- نگاه آبی/ ماندانا زندیان/ انتشارات پژوه
- ۴- آوازه ماه/ متیرا یاقوتی/ انتشارات چشمه هنر و دانش
- ۵- مه، خورشید، کلاه/ خسرو طغرل/ نشر آتیه
- ۶- مرغ ماهی‌خوار/ زهره کیانی/ انتشارات نقش خورشید
- ۷- سرگذشتی پیش‌نوشته/ دکتر ابوالقاسم تفضلی/ انتشارات عطایی
- ۸- کتاب‌شناسی دستور زبان فارسی/ محمد مهیار/ نشر آثار
- ۹- در جستجوی پدرم/ استیون بوگارت و گری پرووست/ مهدی غیرایی/ نشر شالوده
- ۱۰- سخن نقش به نقاش/ دکتر ابوالحسن علی‌آبادی/ انتشارات تالار کتاب
- ۱۱- رد پای تزلزل/ کامران سپهران/ نشر شیرازه